

her vil kunne opnaas et Samarbejde, der vil have sin store Betydning for hele denne Administrations Vedkommende.

Hvis man vil gøre den Indvending mod denne Bestemmelse, at Statens Jordlovsudvalg er oprettet for at administrere Loven af 4. Oktober 1919 og ikke for at administrere denne almindelige Husmandslov, og at Statens Jordlovsudvalg derfor har sin Hovedinteresse i Loven af 4. Oktober, vil jeg dertil sige, at den Indvending forekommer mig ikke at have større Vægt her. Det, der er det afgørende, er, hvorvidt man tror, at Statens Jordlovsudvalg egner sig til at udøve et saadant vejledende Tilsyn og paa den rette Maade vil forstaa at træde i Samarbejde med de stedlige Amtskommissioner om en god Behandling af disse Laanebevillinger. I saa Henseende føler jeg mig efter mit Kendskab til Statens Jordlovsudvalgs Arbejde i de nu forløbne Aar overbevist om, at Udvalget netop vil være fortrinligt egnet til at udøve denne Virksomhed, og jeg nærer for mit Vedkommende ikke mindste Betænkelighed ved at lægge denne Virksomhed i Hænderne paa Statens Jordlovsudvalg.

I § 9 foreslaas det, at der af det Laan, der bevilges, kan ydes et Forskud paa $\frac{9}{10}$ af Jordens Købesum indtil 6 500 Kr., saaledes at Nybyggeren nu heller ikke efter denne gamle Husmandslov skal vente, til det hele er færdigt, til Bygningerne er afsynet, inden han kan faa nogen Del af Laanet udbetalt. Hvis dette Lovforslag nyder Fremme, vil Ordningen blive den, at i Almindelighed vil den Husmand, der begynder, kunne faa udbetalt 6 500 Kr., saa snart han har sine Adkomstdokumenter, Skødet paa Jorden, i Orden, uden Hensyn til, om han har begyndt paa Bygningerne, eller hvor langt Arbejdet i saa Henseende er skredet frem. Jeg tror, at dette Spørgsmaal er af den allerstørste Betydning, og det er et Forhold, som jeg i længere Tid har haft Opmærksomheden henvendt paa, fordi jeg havde det Indtryk, at der her tiltrængtes Forbedringer: Naar Ordningen er den, at Husmanden kan forvente, saa snart Jordkøbet er i Orden, at faa udbetalt et saadant Forskud, betyder det, at han staa økonomisk stærkere baade ved Jordkøbet, hvis han kan stille i Udsigt, at Pengene, om det er fornødent, falder straks, naar Dokumenterne er i Orden, og overfor Haandværkerne, der skal opføre hans Bygning. Det har altid været saaledes, at hans Stilling var noget svag, naar han baade overfor den, han købte Jorden af, og dem, som skulde bygge for ham,

maatte sige: Jeg maa bede om Henstand, eller ogsaa maa jeg laane Penge, indtil Statens Laan kommer; det kommer jo nok en Gang, men hvornaar, kan jeg ikke sige bestemt. Dette giver en Mand en noget svagere Stilling. Der er ingen Tvivl om, at han baade i sine Forhandlinger om Købet af Jorden og i sine Forhandlinger med Haandværkerne, der skal opføre hans Hus, vil staa stærkere, og at han vil faa en økonomisk Fordel derigennem, at han er sikker paa at faa dette Forskudsbeløb udbetalt paa et forholdsvis tidligt Tidspunkt.

I § 10, som jeg anser for at være den vigtigste Bestemmelse i Lovforslaget, er der indført saadanne Ændringer med Hensyn til Laanets Forrentning og Afdrag, som medfører det, jeg før betegnede som den fuldstændige økonomiske Ligestilling med de Husmænd, der har oprettet Jordbrug efter Loven af 4. Oktober 1919. Jeg siger: fuldstændig økonomisk Ligestilling, men man maa naturligvis hertil føje, at der bliver jo den Forskel, som det er Lovenes Hensigt, der skal være, nemlig at det i det ene Tilfælde er offentlig Jord, der er Tale om, og der skal Husmanden ikke købe Jorden, men betale en aarlig Jordrente, hvis Størrelse bestemmes af de periodiske Vurderinger, medens han efter denne Lov selv skal købe Jorden og følgelig ogsaa forrente den Købesum, han giver for Jorden. Hvis nu nogen vil sige, at deraf følger en Ulighed, fordi de aarlige Vurderinger ligger lavere end den Købesum, Husmanden maa betale, svarer jeg: det er muligt, at det i visse Tilfælde kan forholde sig saaledes, men man har i hvert Fald ikke Lov at forudsætte, at det er saaledes, thi hvis de offentlige Vurderinger udføres paa den Maade, de bør udføres, og om det er fastsat i Loven, at de skal udføres, nemlig saaledes at de er fuldstændig identiske med Prisen i Handel og Vandel, kan der ikke være nogen Forskal mellem Renten af en saadan Vurderingssum og Renten af den gennemsnitlige Købesum; at der i enkelte Tilfælde kan være Udslag baade til den ene og til den anden Side, er en Sag for sig, men hvis der alligevel er en Mod-sætning, er det Tegn paa, at de offentlige Vurderinger ikke er foretaget saaledes, som Loven paabyder, og saa maa man forvente, at der i Fremtiden sker saadanne Ændringer, at Vurderingerne bliver de samme som Købesummerne.

Hvorledes man nu end vil stille sig overfor den Ulighed, der ligger i de to Lovgivningsprincipper, som det selvfølgelig